

Čadramska župnija je pretekli teden dobila 4 nove zvonove. V nedeljo, dne 2. decembra, je bila blagoslovitev dveh velikih zvonov (d in fis) za župno cerkev. — Slovesno blagoslovitev je izvršil ter imel lepo, svečanostno primerno pridigo mil. g. konjiški arhidiakon Fr. Hra-stelj. Za botra sta bila g. knez Oton Windischgrätz in gospa Franja Kunej. V nedeljo, dne 9. decembra, pa je bila blagoslovitev dveh novih zvonov pri podružnici sv. Miklavža. Zvona je blagoslovil domači župnik Franc Hohnjec, ki je v poljudnem in navdušenem govoru po-jasnili namen zvonov in dolžnosti kristjana do njih in do cerkve.

16. decembra:

seje

vseh krajevnih odborov Slovenske ljudske stranke na Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju!

23. decembra:

občni zbori

vseh krajevnih organizacij Slovenske ljudske stranke na Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju!

Podrobnosti

najdete v okrožnici tajništva SLS v Mariboru!

Ivan Štemper, ekonom graščine Ormož:

Naprava in oskrbovanje travnikov.

Dobri travniki so velika dobrota za živinorejo, ki zavzema med vsemi panogami kmetijskega gospodarstva pri nas skoroda prvo mesto. Imamo seveda tudi gospodarstva, kjer se vsa potrebna krma za živino pridelava na njivah, pa vendar bi bila ta gospodarstva na boljšem, če bi imela tudi več dobrih stalnih travnikov. Na dobrih travnikih se pridelava najboljša in najcenejša krma. Razen tega so krmski pridelki na travnikih sigurnejši, kakor na njivah. Travniki so za uspešno živinorejo neobhodno potrebni zlasti v planinskih krajih, kakor nam pričajo travorodne nižine na Angleškem, kjer rede najdražjo in najlepšo živino. Pri nas smo v tem oziru mnogo na slabšem. Vzrok temu je pomanjkanje dobrih travnikov in slaba živinska krma.

Velikega pomena so travniki neposredno tudi za poljedelstvo. Če pridelamo na travnikih obilo krme, dobimo tudi več gnoja, da moremo naša polja boljše gnojiti. Travnike gnojimo uspešno s kompostom, gnojnico in umetnimi gnojili.

Počasi, umerjeno je stopal. Ni več kriča z rokami. Globoko se je zamislil.

«Kaj bo naredil Šime —? Poslušal me bo, s svojimi strogimi, nopremičnimi, trdimi očmi me bo gledal —. In potem —?»

Aleš je v duhu videl, kako ga Šime Blaž, njegov edini sorodnik, sune in brčne iz hiše njegovega očeta. Čul je, kako so se hišna vrata zaloputnila za njim, pognan kakor berač —.

«Ali pa —. Pograbil me bo in me zaprl v eno tistih praznih sob, stražo bo poklical in v blaznico me bo dal odvesti —. Temu le človeku se je znešalo v glavi, bo rekel, za Aleša Blaža, mojega rajnega nečaka in velikega pisatelja se ima! — O, ta neusmiljeni Šime je vsega zmožen!»

Čisto počasi je lezel. Noge so mu drsale po tlaku. «Utrujen sem! Preveč sem se zaletel izpočetka!»

Pot si je brisal s čela.

Zavil je okrog ogla.

Dolga, samotna ulica je ležala pred njim.

Da, to je njegova ulica —! In tamle spodaj, je njegova hiša, hiša njegovih dedov —!

Aleš Blaž je še naredil par drsavih korakov nato se je ustavil. Srce mu je močno udarjalo. Sopol je.

«Nisem zdrav! In počiti si tudi moram nekoliko! Tak ne bom stopil predenj!»

«Pa še kdove če je tukaj —? Morebiti je pa doma na svojem stanovanju? Kaj bi tudi naj počenjal v tistih prazni, zapuščeni hiši? Saj Hinkotovo truplo so menda že odnesli —. Žive duše ni videti —. Ne bom ga našel Neumnost tole, da sem ga šel sem iskat! Vrnil se bom —.»

S plašnimi, negotovimi očmi je meril dolgo vrsto tihih hiš.

Pri nas imamo travnike, ki potrebujejo v vsakem slučaju temeljitega zboljševanja. Največ jih imamo v nižinah, dolinah in ravninah. To so ponajveč naravni, sami od sebe zasejani travniki in so zato stalni. Ako imajo takšni travniki ugodno lego za namakanje, nam dajejo leto za letom stalne in dobre košnje. Dostikrat pa najdemo v nižavi tudi zelo slabe travnike, ki so ali močvirni, ali premokri, ali pa tudi presuhi. V močvirnih travnikih včasih ne dobimo drugega, nego ločje in bičje, ki je uporabno edinole za steljo. Umetne travnike napravimo iz njiv, ki jih preorjemo in obsejemo s travnim semenom.

Imamo pa tudičasne ali menjalne travnike, ki so v modernem gospodarstvu največjega pomena. Na takšnih travnikih se pridelava razmeroma največ in najboljša krma in zemlja se dobro izkoristi. Njive preorjemo, zasejemo s travnim semenom in kosimo nekaj let, dokler dajejo dovoljne košnje. Nato jih zopet preorjemo in spremenimo v njive, na katerih pridelamo potem obilnejše poljske pridelke, ker se je zemlja v tem času primerno odpočila. Seveda je treba takšne travnike večkrat tudi primerno gnojiti. Imamo tudi mnogo travnikov, ki so ob enem sadonosniki. Takšni travniki nam služijo v dvojno svrhu. Kolikor manjši je pridelok krme, toliko večji je dohodek iz sadja. Dobro oskrbovani in gnojni sadonosniki dajo pod ugodnimi razmerami lahko še več in boljše krmo, nego stalni travniki. Po bregovih nahajamo takoimenovane kočenice ali rovtje, katerih je tudi pri nas mnogo. So več ali manj opuščeni in dajejo zato slabe pridelke. Največkrat so taki travniki presuhi ter dajo kvečjemu samo eno dobro košnjo, v poznejšem poletju pa se rabijo za pašnike. Tudi takšni travniki bi se dali zboljšati s primernim obdelovanjem. Visoko na planinah se nahajajo planinske kočenice, kjer raste dobra krma. V poštev pridejo za planšarje, ki rede svojo živino s to krmo samo ob ugodnem letnem času, ko se živina more pasti.

Vrednost travnikov zavisi od njih rodovitnosti glede kvalitete in množine trave. Rodovitnost je odvisna od lege, zemlje in podnebja. Najbolj rodovitni travniki so v vlažnih legah in vlažnem podnebju. Rodovitnost zemlje igra tudi pri travnikih veliko ulogo. Največ vredna je težka zemlja, ki je bogata na črni sprstenini in apnu. Zemlja pa mora biti tudi dovolj globoka, zlasti pri detelji, da se rastline boljše ukoreninijo in lažje prenašajo sušo. Poleg naravnih vplivov je za rodovitnost travnikov merodajen tudi način obdelovanja in oskrbovanja.

Z ozirom na rodovitnost zboljšamo travnike veliko lažje, kakor njive ali vinograde. To dosežemo s pravilnim in smotrenim gnojenjem. Postopanje pri gnojenju travnikov je enostavnejše, kakor pri gnojenju drugih kultur, ker gnojja ni treba podoravati. Za gnojenje služijo raznovrstna gnojila. Hlevski gnoj je za travnike manj vredno gnojilo, ker vsebuje navadno premelo fosforove kisline, ki je potrebna zlasti za detelje in stročna zelišča. Z dušikom nasičeni travniki so obraščeni navadno z velikodebelnimi plevalnimi in malovrednimi travami. Tam se šopiri čestokrat velika krebujlica, dežen ali lušč in druga taka zelišča, ki bi bila bolj pripravna za kurjavo nego za krmljenje živine. Da se te malovredne rastline preveč ne razmnože, je potrebno gnojiti s fosfotnimi gnojili.

S hlevskim gnojem se gnoji v jeseni. Samo star, dobro razkrojen in popolnoma droben hlevski gnoj je uporaben za gnojenje travnikov. Gnoj se enakomerno raztrosi po celi površini ter pusti skozi zimo ležati. Šele na spomlad se zavlači s travniško brano. Nerazkrojene ostanke od gnojja se spravi nazaj pod živino, ali pa porabi za kompost. Ker je gnojenje travnikov s hlevskim gnojem precej

težavna stvar, se ga uporablja rajši na njivah, kjer tudi več zaleže.

Izvrstno domače gnojilo za travnike je kompost. Vrednost njega zavisi od snovi, iz katerih je nastal. Kompost mora biti dobro predelan in popolnoma droben. Z njim se gnoji približno enako, ko s hlevskim gnojem. Razloček je samo ta, da ga ni treba v spomladi skupaj grabiti, ampak ga samo prebravamo in pustimo na travniku. Z dobrim kompostom gnojeni travniki ostanejo dalje časa rodovitni in se zarastejo z gosto travo.

Pepel je tudi dobro gnojilo za travnike, osobito za težko in vlažno zemljo. Cestno blato, apno, lapor in sip iz starega zidu so pripravna gnojila za kisle in mokre travnike. Apno se spaja s kislinami v zemlji mokrotnih travnikov ter jim odvzame škodljiv vpliv. Raztresiti ga je v jeseni ali tekem zime.

Poleg komposta in pepela so umetna gnojila izvrstno sredstvo za zboljšanje travniških pridelkov. Izkušnje nas uče, da se z umetnimi gnojili dosežejo v travništvu neverjetno lepi uspehi. Med najvažnejša travniška gnojila spadajo: Tomasova žlindra, superfosfat, kostna moka, rudninski superfosfat, kajnit in žveplenokisli kalij. Tomasovo žlindro in kajnit sejemo v jeseni ali tekem zime, da se do pomladi zadosti raztopita. Mesto kajnita se rabi z dobrim uspehom 40 odstoten žveplenokisli kalij. Superfosfate trosimo v spomladi, ker se brzo tope. Na 1 ha je treba približno 10 meterskih stotov umetnih gnojil in sicer polovico Tomasove žlindre in polovico kajnita. Če je v zemlji več kalija, je treba Tomasove žlindre nekoliko več (600 kg), kajnita pa manj (400 kg). Žveplenokislega kalija je treba samo po 100 kg mesto kajnita. Superfosfata damo približno toliko kot Tomasove žlindre ali še več. Sploh je Tomasova žlindra za travnike primarno najboljšo gnojilo, ker je učinek dolgotrajen in najbolj siguran.

Z gnojenjem samim pa se ni pomagano, ako nimamo primerne lege in tal. Vlažne lege so sicer najprimernejše, toda ne smejo biti prevlažne. Kakor hitro je travnik prevlažen, začne rasti malovredne kisle trave, kakor šaši in preslice ali celo biček, mavček itd. Razumljivo je, da takšna trava ni kaj prida za živino. Izmed sladkih trav se najde na takšnih mestih včasih še masnica, pisanka, sladika in kraslika. Najrajši pa rastejo po močvirnih krajih preslica, vodenica, mahovi, kalužnice in enake rastline, ki dajejo plevel. Vsakemu kmetovalcu je znano, kako pičli in malovredni so pridelki po takih zapuščenih travnikih. Tukaj tudi gnojenje ne zaleže mnogo, dokler ne odpeljemo talne vode.

Premoker travnik je treba preiskati, odkoder prihaja voda in kamor bi se mogla odpeljati, da bi se travnik osušil. Marsikje bi se voda samo z enim jarkom dala odvesti in bilo bi pomagano. So pa tudi lege, kjer je treba veliko jarkov in odvajanje vode po posebnem za to izdelanem načrtu. V tem slučaju govorimo o drenažiranju travnikov. Ako je kompleks velik in prizadetih več gospodarstev, se vrši drenažiranje navadno s podporo dežele in države. Včasih bi bilo mogoče travnik zboljšati, ako bi se struga mimo tekočega potočiča samo iztrebila in poglobila. S tem bi bila gladina vode znižana. Na drugih krajih bi trebalo mogoče nasuti samo nekoliko zemlje in voda bi izginila.

Lepe uspehe v travništvu dosežemo z namakanjem. To je opažati posebno v krajih, kjer imajo za to ugodne prilike, kakor v severni Italiji in drugod. Pri nas bi se dal travniški pridelok čisto znatno povečati, ako bi napeljali po zimi vodo na travnike. Tekoča voda travnike gnoji, ker vodi mnogo hranilnih snovi s seboj. Posebno gnojilna je voda ob nalivih in dolgotrajnem dežju. Voda, ki teče skozi vas zanikernih vaščanov, je pomešana z gnojnico in zato

Glej —, da, — zares!

Čudno, da je ni prej zagledal!

Na hiši je visela črna zastava —.

Aleš se je stresel od nog do glave. Spomnil se je naznanila v časopisju. Jutri bo njegov pogreb —.

Kri mu je planila po žilah. V hipu je izginila neodločna obotavljivost, ki ga je skorajda že premagala. Zasukal se je na peti in trdo, odločno stopil naprej.

«Ne ne —! To se ne sme zgoditi —! To moram preprečiti, za vsako ceno preprečiti! K njemu moram, moram —! Morebiti je pa vendarle tukaj. Ne, skoraj gotovo da je —. Zavoljo pogreba. Edini sorodnik je, mnogo posla bo imel s pogrebom —. In če ga ni, pa poizvem za njegov naslov. Nekoga je gotovo pustil za varuha zapuščeni hiši —. Najti ga moram —! Vse mu bom povedal, dokazal mu bom, da sem njegov sorodnik, da ga poznam iz otroških let —. Dokazal mu bom, da sem jaz Aleš Blaž, pisatelj, da je umrl Hinko, moj sluga, ne pa jaz —. Verjel mi bo, prepričal ga bom. In če ne —? K založniku pojdem, vso javnost bom spavil na noge zoper njega, časopise —. Ne pa ne —! To se ne bo zgodilo! Škandal, —, sramota —, goljufija —!»

Pred hišo je stal. Brez sape je bil.

Tule nekje mora viseti zvonec —. Da, tule je —. Le brž —!

Pograbil je za ročaj in se ga trdno oklenil, kakor se utopljenec oklene rešilnega droga. Le brž, da ga ne bo odnesel val plahosti in strahu.

Hastno je potegnil.

Znotraj v veži je zabingljalo, otožno, javkajoče. Čul je, kako je odmeval zvonec po praznih prostorih.

Srce mu je bilo kakor kladivo, mrzel pot mu je stal na čelu, kolena so se mu tresla. Noge so silile v stran, po ulici — proč —.

Prijel se je za ročaj.

«Ne ne —! Ne sme se zgoditi! Vse mu bom povedal! Da nisem umrl —. Da je umrl Hinko —.»

Vrata so se odprla.

Mlad človek je stal pred njim, oblečen kakor so običajno oblečeni strežaji, če trenutno nimajo posla krog osebe svojega visokega gospoda in se pečajo s pospravljanjem in snaženjem.

Aleš je kradoma ujel njegov nezaupni, neprijazni, skorajda sovražni pogled.

«Kaj želite?» je vprašal osoren, ošaben glas.

«E — prosim, ali ne stanuje tukaj gospod Smrekar?» je vprašal Aleš plaho in prestrašeno.

Šime Blaž se ni pisal za Smrekarja in Aleš je dobro vedel, da se tako ne piše. Smrekar je bilo le prvo ime, ki je prišlo na misel njegovim plašnim možganom.

«Ne», je odgovoril mladenič in naduto nabral ustnice. «Gospod tovarnar Šime Blaž stanuje tukaj. Ste se zmotili!»

«Oh, oprostite!» je dejal Aleš. «Mislim sem — zdelo se mi je — da je tukaj gospod Smrekar doma. Zmotil sem se. Oprostite!»

In šel je —.

Ni se preprial sam s seboj, nič si ni očitil. Čemu —? Nekateri reči so mogoče na svetu, nekatere pa so nemogoče. In v tistem kratkem hipu med mladeničevim vprašanjem in svojim odgovorom je dobil Aleš Blaž jasno, neovrgljivo spoznanje, kaj je njemu mogoče in kaj nemogoče.

In nemogoče je bilo, da bi bil Aleš Blaž stopil pred Šimena in mu povedal: Jaz sem Aleš Blaž, nisem umrl. Hinko, moj sluga, je umrl. Tega Šimenu ni mogel povedati. Vohče nikomur ne —.

(Dalje prihodnjič).

anogo vredna. Zelo koristna pa je voda na suhih travnikih in sušnih letinah. Zemlja se v pomladi napije vode in plitvo vkoreninjene travniške rastline pozneje lažje prenašajo poletno sušo. Z vodo na travnikih v pomladi odvrčamo škodljiv vpliv pozne spomladanske slane, ki je travniškim rastlinam zelo škodljiva. Voda zatira tudi razne škodljive živali in mrčese, kakor: miši, črve, mravljinice, bramore in tudi plevelne rastline, kot gladež, podlesek in druge.

Pri namakanju je vpoštevati predvsem kakovost vode. Voda iz potokov, ki tečejo mimo vasi, je najboljša. Studenčnica in voda, ki prihaja iz gozdov, vsebuje bore malo hranilnih snovi in je za namakanje premrzla. Tudi voda iz ribnjakov ni dobra, voda iz močvirja pa je naravnost večkrat škodljiva. Voda iz kemičnih tovarn je za namakanje travnikov neuporabna. Za namakanje najbolj pripravna je lahka ali vsaj srednje težka voda, zlasti ako vsebuje več apna. Pri namakanju je paziti, da se napelje voda po celem travniku in vsa zemlja namoči. Preobilna voda se odpelja iz travnika v najbližji jarek ali strugo.

Najboljši čas za namakanje je jesen in zgodnja pomlad. Namakati je v presledkih in sicer tako, da teče voda po dva tedna neprestano na travnik ter se potem ob lepem vremenu ustavi, da se zemlja osuši. Ko se je zemlja nekoliko posušila, se spusti vodo zopet na travnik in to ponavlja, dokler čas dopušča. V pomladi je pri namakanju paziti, da voda ni mrzlejša od zemlje. Ko začne zeleneti trava, je z namakanjem prenehati. Od aprila naprej je pa namakati le ob hudi suši, kar je za rast trave velike vrednosti. Ko je seno spravljeno in se je strn jela sušiti, je dobro travnik do 4 dni namakati.

Travnike namakamo s tem, da voda curka ali stoji na travniku. Namakanje se vrši popolnoma naravno, ali na umeten način. Naravnim putem namakamo travnik, da odpremo jarke in potoke na zgornji strani travnika in voda se po travniku sama od sebe razdeli in izteka na spodnji strani travnika po jarkih nazaj v potok. Pri umetnem namakanju se voda s pomočjo izkopanih jarkov napelje po travniku kolikor mogoče enakomerno. Za tako namakanje more travnik ležati ugodno in viseti enakomerno. Voda se napelje na travnik po glavnem jarku, ki more stati na najvišjem mestu, da se voda izteka iz njega po celem travniku. Glavni jarek mora biti širok in plitev. Voda priteka v glavni jarek iz potoka, ki mora biti dovolj visoko in ga je mogoče zapreti z močno zapornico, da se voda zavrne v glavni jarek. Ako je voda v potoku prenizko, jo je treba vzdigniti s pomočjo zajemalnih koles ali posebnih pump. Iz glavnega jarka se napelje voda v postranske jarke, ki leže na tisto stran, na katero travnik visi. Iz teh jarkov teče voda zopet v manjše razdelilne jarke, ki so napravljeni povprek. Ko se ti jarki napolnijo z vodo, se razdeli ta enakomerno preko jarkov curkajoč po vsej površini travnika. Na najnižjem mestu travnika se zbira voda, katere zemlja ni popila. To vodo je treba s posebnim jarkom odvoditi nazaj v potok. Za namakanje v velikem obsegu je treba poklicati inženirja, ki izdelava natančen načrt, po katerem se izkopajo jarki in vrši potem namakanje.

S stoječo vodo namakamo, ako travnik premalo visi. Pri tem namakanju je treba napraviti okrog travnika nasip, da se voda ujame in stoji enako visoko po celem travniku. S takšnim namakanjem se travnik dobro pognoji, ker se iz stoječe vode izloči blato in vsede na tla. S tem se pa tudi zatro škodljive živali v zemlji. Za takšno namakanje je pripravna samo lahka in rahla zemlja. Napeljana voda ostane lahko toliko časa na travniku, da se prikažejo pene, nakar jo je odpeljati. V poletnem času se namaka s stoječo vodo le v suhem vremenu. Pri namakanju travnikov moramo imeti pravico do vode. Napraviti je treba tozadevno prošnjo na pristojno politično oblast. Najlažje se to doseže, če več gospodarjev skupaj namaka in prosijo za vodo, ki je sicer last minarjev in drugih obrtnikov, ki imajo ob dotični vodi svoje obrate.

Namakanje lahko travnikom škoduje, če napeljujemo vodo v neprimernem času, ali jih preveč namakamo. Če je spodnja zemeljske plast neprodima, je namakanje kot škodljivo opustiti. V pomladi škodujemo tudi, če namakamo z mrzlejšo vodo od zemlje. Namakanje naj služi kot pripomoček za doseg obilnejših dohodkov na tistih travnikih, ki bi sicer dajali le picle košnje.

Eno važnih opravil je tudi čiščenje senožeti v pomladi. Poravnati je krtine in iztrebiti nadležni plevel. Za to delo nam služijo travniške brane. Najboljši sistem je Lakejeva travniška železna brana. Z brananjem se poruje razven mahu tudi plitvo vkoreninjene plevel, kakor grenkuljica, plazeča zlatica, plazeči šrečnik, razni jeticniki itd. Okopa se tudi nekoliko zemlja, do more zraka do rastlinskih korenin, kar ugodno vpliva na rast trave. Posebne koristi je travniška brana na travnikih, kjer je veliko mahu in težka zemlja. Pograbit se mora tudi šibje in druga nesnaga, ki se je nabrala ob povodnji itd. Z brano se dela, predno začne trava zeleneti.

Po zanemarjenih travnikih raste vse polno grmovja. Tam se nahajajo stara mravljišča, ki ovirajo košnjo. Razven tega se vgnezdi na takšnih travnikih mnogo plevela, ki je lahko celo strupen. Vse to jemlje travi prostor in manjša pridelek. Zategadelj je smeti odstraniti, grmovje izkrciti, mravljišča razkopati in zemljo raztrositi po travniku. Izrjavati je tudi ves plevel, ki izpodriva dobre trave. Med najbolj nadležni plevel pršte vamo jesenski podlesek ali ušivec, ki cvete v pozni jeseni in požene pomladi iz tal temnozeleno listje, sredi katerega tiči rjava, na tri dele razcepljena glavica. To je plod, ki je poln drobnega in strupenega semena. Glavica se odpre pred košnjo, tako da je seme ob košnji že raztrošeno. Radi tega je potrebno, da se pomladne rastline porujejo. Najboljša odpora proti podlesku je uničevanje čebul, ki tiče globoko v zemlji. S priostrenim železom se vbada v zemljo, da se čebule ranijo in potem gotovo segnijo. K strupenemu

plevelu še pršte vamo pikasti mišjek ali smrdljivec, ki raste kraj potokov na močvirnih mestih, krvavi mlečnik, ki raste najrajši blizu zidovja, in razne druge mleče.

Med nadležni plevel spada nadalje širokolistni trotec, ki zavzema veliko prostora in ne daje nobene posebne krme. Enako škodljiv je gozdni regrat, ki raste s svojim dlakavim listjem po tleh. Škodljiv je tudi dveletni dimek ali zajka, navadni regrat, travniška kadulja ali divji žajbelj. Na travnikih rastejo še kislice, škrobotec ali lošč in travniški črnlec. Zelo nadležni je trnasti gladež in na vlažnih mestih preslica in vodenika, katero je uničevati najlažje z osuševanjem. Kjer nam delajo deroci potoki škodo z odnašanjem in izpodkopavanjem zemlje, se moramo zavarovati proti temu z utrjevanjem obrežja. Breg utrdimo lahko z debelim kamenjem, katerega nasujemo ob bregu. Za utrditev brega se obnese prav dobro razno grmovje, kakor vrbe in jelše. Ponekod rabimo močne kole, ki jih prepletamo z vrbovim šibjem.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Ob koncu pretečenega tedna so bili v parlamentu zopet divjaški prepiri in sicer radi razmer v Bosni. — Bosanski poslanci muslimani so iznašali nasilje, zlorabe in strankarske sleparije, katere uganjajo radikali po Bosni. Muslimanom so čvrsto pomagali tudi poslanci zemljoradnikov — bosanski Srbi — ter dokazovali, da Bosna ne dobi iz Beograda drugega, kot neznosna bremena, nesposobne uradnike in strankarske priganjaje ter da se ji še to jemlje, kar si je poprej pod Avstrijo s težkim bojem priborila. Radikali so hoteli preko vsega tega preiti na dnevni red ter sami svoji vladi izglasovati zaupanje. Par navzočih opozicijskih poslancev so hoteli dejansko napasti in poslušalci iz galerije so morali poseči vmes, da preprečijo pretep.

Veliko zadrego vlade so prav spretno izrabili turški poslanci iz južne Srbije ali Džemijet. V finančnem odboru so prvič glasovali proti vladi ter stavili svoje pogoje z grožnjo, da bodo odslej naprej vedno protiv, če jih vlada v par dneh ne sprejme in ne izpolni. Vladi si je morala vnovič kupiti Džemijet in dala bo 30 milijonov dinarjev za odkup zemlje, ki je bila begom odzveta.

Na seji odbora za pogodbo z Avstrijo je govornik Jugoslovanskega kluba orisal skrajno predrznost vlade, ki hoče za svoje napake naprtili vse posledice ljudstvu v Sloveniji in Dalmaciji. Predočil je težek položaj onih zadrug na Štajerskem, ki so morale vlagati svoj denar v zvezo poljedelskih zadrug v Gradcu in ga ravno radi raznih naredb naše vlade niso mogle pravočasno dvigniti. Sedaj pa naj zamenjajo predvojno avstrijsko krono v razmerju 8 D za 100 predvojnih avstrijskih kron. S tem bo upropaščenih mnogo zadrug. Občutno škodo bodo trpeli tudi trgovski krogi in bančni zavodi.

Finančni odbor se razpravlja o proračunih za posamezna ministrstva, a najbrž se bo zopet začelo z dvanaestjastinami. Z ozirom na to, da finančni odbor in parlament ne bosta mogla končati proračunske razprave do novega leta in ker so bila vsa tozadevna pogajanja brezuspešna, se je finančni minister odločil, da bo predložil finančnemu odboru dvanaestjastine za januar, februar in marec. Finančni odbor bo vsled tega moral prekiniti razpravo o proračunu in začeti razpravljati o dvanaestjastinah.

Postopanje vlade z državnimi uslužbenci je že pravi škandal. Sedaj jih urejuje in deli po novem zakonu v razrede. To bo potrebno še več mesecev in dokler to ne bo gotovo, tudi ne bo novih plač. Vladi obljublja sedaj uradnikom, da bodo lahko dvigali predjemne na nove plače, ki se bodo potem odtegovali če bi kdo več dobil kot pa znaša zvišanje.

V GRČIJI

v največji napetosti čakajo na volitve. Zadnji čas je bilo zopet več krvavih spopadov med republikanci in monarhisti. Rumunski vladni listi se zelo bojijo za grškega kralja, zeta rumunskega vladarja in vedno povdarjajo, da bo naša država z vojaško silo posegla v grške notranje razmere ter da bi bil prvi korak tega vmešavanja zasedba Soluna. Naša vlada vedno tajni vse take namene, pa bo gotovo mnogo na tem, ker to napovedujejo rumunski listi in ker je znano, kako deluje vpliv Rumunije.

RAZMEJITEV MED ČESKO IN POLJSKO.

Stalno mednarodno razsodišče v Haagu je zaključilo svoje četrto zasedanje. Na seji je podala v navzočnosti vseh 12 sodnikov odločitev glede spora med Češko in Poljsko v vprašanju Javorine. Sodišče je izreklo, da je bilo vprašanje rešeno že z odločitvijo poslaniške konference z dne 28. julija 1920, ki definitivno ureja obmejna vprašanja ter da sklep poslaniške konference iz leta 1922, na kateriga se opira Poljska, ni veljaven. Javorina, katero so še vedno zahtevali Poljaki, je priznana Češki in s tem so končno določene meje med Češko in Poljsko.

PRED RAZPUSTOM ITALIJANSKEGA PARLAMENTA.

Te dni je obvestil Mussolini ministrski svet, da ima kraljevo pooblastilo za zaključek zasedanja zbornice in senata. Se dan poprej se je vobče smatralo, da pride do rednega zasedanja in da se bo razpravljalo med drugim o ženski volilni pravici. S pozornostjo so pričakovali Mussolinijev govor o mednarodnem in notranjem političnem položaju. Z zaključkom zasedanja padejo

sedaj vsi zakonski predlogi, ki so bili zbornici predloženi in poslanci izgubijo imuniteto. Kaj se vse snuje Mussolini, se ne ve. Da bi ostal kar naenkrat brez posebnega pooblastila, katero nujno potrebuje za svojo fašistovsko vlado, ni verjetno. Ako se je res hotel izogniti kritike s strani socializmov in popolarov, potem tudi ni verjetno, da bi se sedanja zbornica in senat še sestala. Morda sledi razpust zbornice v kratkem in vodstvo državnih poslov si bo že znal urediti Mussolini po svoji volji, da ne bo njegov diktatorstvo čisto nič omejeno. Da bi se on povrnil k običajnim parlamentarnim odnošajem, tega ni pričakovati, ker bi v takih razmerah italijanski fašizem propadel mnogo poprej nego bo tako, ko nadaljuje svojo pot z zametavanjem parlamentarizma.

Splošno se smatra, da se parlament sploh ne bo več sestel, ampak, da bo v prvih mesecih prihodnjega leta razpuščen in nato razpisane nove volitve za april in maj.

Zaključek zasedanja je prišel popolnoma nepričakovano in je v vsej javnosti vzbudil silno osuplost.

PO VOLITVAH V ANGLIJI.

Danes teden v Angliji izvedene volitve so dale sledeči izid: Konservativci — vladna stranka 245, delavska stranka 192, liberalci 152 in male stranke 15 mandatov. Od lani je vladna stranka izgubila 92 mandatov — delavci so pridobili 48, liberalci pa 35 mandatov. Naj se sedaj sestavi vlada kakor hoče, glavno je to, da so z veliko močjo delavske stranke zavarovane vse socialne pridobitve in da se bo moralo na tem polju delati naprej. Če bo delavska stranka tudi v opoziciji, bo imela vendar povsod odločilno besedo in tudi v zunanji politiki se ne bo odločevati brez nje.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Mehika je nesrečna država, ki ne more priti do miru. Po poročilih iz Veracruz je izbruhnila v posameznih delih vstaja proti sedanjemu predsedniku Obergonu. Uporniki so pregnali vse vladi zveste državne funkcionarje. Uporniško gibanje se razteza na devet pokrajin in ima svoj centum v petrolejskem ozemlju. V Veracruz je prispelo več poslancev, da skličejo kongres in imenujejo novega časnega predsednika. Okoli 6000 upornikov prodira proti glavnemu mestu republike, nad 15.000 pa jih zapira vse poti, ki vodijo v Veracruz. — Predsednik Obergon je odločen zatreti upor z orožjem.

MARIBORSKA POROTA

je začela z zasedanjem dne 10. decembra. Prvega dne se je zagovarjala Marija Jeremič, ki je bila obdolžena, da je zažgala gospodarsko poslopje, last njenega sina. Ona in njen mož Ivan sta prepustila sinu posestvo že leta 1921. Ko je oče umrl, se je sin oženil in z snaho je prišel v hišo tudi preprij. Med sinom in materjo je vladalo napeto razmerje, ki je bilo vzrok mnogim tožbam. — Mati mu je večkrat v prepiru zagrozila, da ga bo že uničila; dne 7. septembra pa je v navzočnosti snaha zapila: «Kakaj, me boš pomnil». Nato je odšla iz kuhinje proti gospodarskemu posloppju, v katerem se je kmalu pojavil ogenj, ki je v trenutku zajel celo poslopje. Ivan Jeremič je s težavo rešil samo živino. Mati njegova je bila obdolžena požiga, toda je tajila in porotniki so jo tudi rešil vsake krivde.

UBOJ.

Dne 11. novembra se je zagovarjal Marko Bohanec, obdolžen uboja. Neko nedeljo v septembru so popivali v vinotoču pri Mali Nedelji brata Lovro in Marko Bohanec in brata Franc ter Tomaž Zemljčič. Iz vinotoča so odšli v gostilno, kjer so našli Franca Fras, s katerim so imeli že dalje časa napeto razmerje. Že prej so mu grozili, da ga bodo ubili. Frasa, ki se je po izpovedbi prič hotel v tej gostilni z njimi pomiriti, so napadli s pestmi. Marko Bohanec mu pa je porinil nož v hrbet. Ranjenec je par trenutkih izdihnil. Obtoženi Frasa se zagovarja s popolno pijanostjo, vendar ga je porota obsodila na pet let ječe.

Mlad ropar.

Na zatočni klopi je sedel 19 letni Stefan Pozvek iz Brezovcev v Prekmurju, samski poljski delavec, ki je znan kot delomrznec, ki rad živi na stroške drugih. zraven pa je fant zelo nasilen in nevaren. Zagovarjati se je moral radi dveh slučajev ropa. Dne 26. julija je oropal posestnika Miha Žilavec, katerega je vodil kot kažipot skozi gozd. Tu ga je napadel in mu odvzel 1400 K. Žilavec ga ni poznal, pa ga za to ni prijavil. Dne 11. avgusta pa je Pozvek oropal na enak način posestnika Januša Dani, 60 letnega starca brez leve roke. Odvzel mu je listino z vsebino 40 dolarjev in 7000 kron. Oblasti so roparja hitro izsledile in tudi Žilavec, ki je svoj slučaj je prijavil, je spoznal v njem roparja. Pred poroto je obdolženec tajil vsako krivdo ter izjavil, da je denar, ki so ga našli pri njem, lastnina njegovih bratov in sester, kar se je pa izkazalo kot neresnično. Razprava je bila v svrhu zaslišanja novih prič preložena.

CELJSKA POROTA.

Dne 4. decembra t. l. se je začelo v Celju letošnje jesensko porotno zasedanje. Na vrsto je prišlo devet slučajev.

Težka telesna poškodba.

Kot prvi se je zagovarjal Anton Pšeničnik radi težke telesne poškodbe. Pri kuhanju koruze pri posestnici Terziji Jagrič v Piršenbregu je prišlo do prepira med Martinom Žitnik in Vinkom, Antonom in Francetom Pšeničnik, katerega je povzročil Martin Žitnik v vinjenosti. V prepiru je Anton Pšeničnik potegnil nož ter sunil Žitnika